

STATISTIČKA ANALIZA UTJECAJA PANDEMIJE COVID 19 NA USPJEŠNOST POSLOVANJA HTP OREBIĆ d.d.

Komić, Luka

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:967236>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**STATISTIČKA ANALIZA UTJECAJA PANDEMIJE COVID 19
NA USPJEŠNOST POSLOVANJA HTP OREBIĆ d.d.**

Mentor:

prof. dr. sc. Elza Jurun

Student:

Luka Komić

Split, kolovoz, 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, LUKA KOMIĆ,
(ime i prezime)

izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je navedeni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu, što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio navedenog rada nije napisan na nedozvoljeni način te da nijedan dio rada ne krši autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Split, 28. 6. 2022 godine

Vlastoručni potpis : L. Komić

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Problem istraživanja.....	1
1.2. Doprinos istraživanja.....	2
1.3. Pandemija COVID 19 i turistički sektor	3
2. OPĆENITO O HTP OREBIĆ d.d.	5
2.1. Upravljačka struktura HTP Orebić d.d.	6
3. FINACIJSKA IZVJEŠĆA I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	7
3.1. Račun dobiti i gubitka.....	7
3.2. Bilanca.....	9
3.3. Pokazatelji likvidnosti.....	12
3.4. Pokazatelji zaduženosti	12
3.5. Pokazatelji aktivnosti	13
3.6. Pokazatelji ekonomičnosti.....	13
3.7. Pokazatelji profitabilnosti.....	13
4. STATISTIČKA ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA HTP OREBIĆ d.d	15
4.1. Račun dobiti i gubitka.....	15
4.1.1. Analiza računa dobiti i gubitka:	17
4.2. Bilanca.....	18
4.2.1. Analiza bilance	20
4.3. Analiza pokazatelja likvidnosti.....	21
4.4. Analiza pokazatelja zaduženosti	22
4.5. Analiza pokazatelja aktivnosti	25
4.6. Analiza pokazatelja ekonomičnosti.....	27
4.7. Analiza pokazatelja profitabilnosti.....	28
5. ANALIZA POSLOVANJA HTP OREBIĆ.....	31
6. ZAKLJUČAK.....	33
SAŽETAK	35
SUMMARY	35
LITERATURA.....	36
PRILOZI	38

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

U ovom završnom radu zadatak je bio obraditi financijske pokazatelje (likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti, aktivnosti.), te analizirati račun dobiti i gubitka, kao i bilancu na primjeru poduzeća HTP Orebić d.d. i objasniti utjecaj pandemije covid 19 na samo poslovanje tvrtke, sve na temelju podataka za 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu. S obzirom da će se koristiti statistička analiza potrebno je reći nekoliko stvari i o samoj statistici kao znanstvenoj disciplini. Ona prema autorima Rozga A. i Grčić B. (Poslovna statistika, Split, 2009) predstavlja „posebnu znanstvenu disciplinu koja na organiziran način pristupa prikupljanju, selekciji, grupiranju i analizi informacija ili podataka, te interpretiranju rezultata provedene analize“.¹ Statistički podaci kao takvi su dio golemog skupa informacija kojima je izloženo moderno društvo. Pojedine veličine, primjerice prosjeci, indeksi i drugi pojmovi veoma su rašireni i bez njihova razumijevanja je otežano praćenje društvenih događaja.² Općenito govoreći financijski pokazatelji su izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu nekog poduzetnika. Financijski izvještaj koji daje informacije o financijskom stanju poduzetnika naziva se bilanca, a financijski izvještaji koji daju informacije o financijskom prometu poduzetnika nazivaju se račun dobitka i gubitka, te izvještaj o novčanom toku.³ Ovdje ćemo se detaljnije posvetiti izvještajima o bilanci, te računu dobiti i gubitka, dok je izvještaj o novčanom toku definiran prema standardima MRS 7 samo deklarativno naveden (<https://www.rrif.hr/standardi/>)⁴.

Godišnje financijske izvještaje prema Zakonu o računovodstvu čine:

- bilanca
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o novčanom toku
- bilješke uz financijske izvještaje⁵

¹ Rozga, Ante; Grčić, Branko: Poslovna statistika, Split: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, 2009

² Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF Plus, Zagreb, 2008., str. 9

³ Perica I. (2017): Vježbe br. 7. Izvještaj o novčanom toku, nastavni materijali iz predmeta Analiza financijskih izvještavanja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split

⁴ <https://www.rrif.hr/standardi/>

⁵ <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-računovodstvu/>

1.2. Doprinos istraživanja

Doprinos ovog rada se očituje u tome da pruža pogled na poslovanje jedne tvrtke koja je nakon poteškoća u poslovanju, bila u poslovnom zamahu do pojave pandemije u 2020. godini., a zatim preuzimanjem od strane novih vlasnika prošla promjenu vlasničke strukture i opet počela uspješno poslovati uz primjetan oporavak. Stavljanjem naglaska na najbitnije pokazatelje poput bilance i računa dobiti i gubitka dobit će se objektivan i realan prikaz samog financijskog stanja tvrtke. Isto tako će biti analiziran i utjecaj same pandemije u 2020. godini i brzina oporavka tvrtke. Usporedba pet navedenih reprezentativnih godina također omogućava i vodstvu tvrtke, ali i drugih konkurentskih hotela da bolje shvate određene podatke, procjene rizike i donesu poslovne odluke u budućnosti. Također je važan doprinos i turističkom sektoru u cjelini, kao najdominantnijoj gospodarskoj grani u Republici Hrvatskoj, gdje će na konkretnom primjeru HTP Orebić biti prikazane sve poslovne i financijske prednosti i nedostaci ovog oblika poslovanja, odnosno privatnog (hotelskog i apartmanskog) smještaja kao nositelja turističkih aktivnosti u našoj zemlji, koje će se postići prvenstveno proučavanjem statističke i računovodstvene literature, zatim raspoloživih publikacija i baza podataka s financijskim izvješćima tvrtke.

Metode koje će se koristiti u ovom istraživanju su:

- metoda komparacije
- metoda dedukcije
- metoda indukcije
- metoda deskripcije
- metoda dokazivanja

Komparativna metoda će se koristiti za uspoređivanje pet reprezentativnih godina i njihovih statističkih pokazatelja uspješnosti, kao i za usporedbu poslovanja HTP Orebić d.d. prije i nakon razdoblja COVID-a 19. Metoda dedukcije će poslužiti tijekom izvođenja zaključaka na temelju analiziranih podataka, slično kao i metoda indukcije, dok će se deskriptivna metodu koristiti kod opisivanja različitih pojava i procesa vezanih uz istraživanje, na temelju promatranja. Metoda dokazivanja kao jedna od najvažnijih u kojoj su uključene različite duge metode će biti korištena kod utvrđivanja točnosti određenih podataka, primjerice kod dokazivanja o padu prometa hotela tijekom prve godine pandemije. Ove navedene metode su ujedno i najčešće korištene metode u istraživanjima.⁶

⁶ http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni/mat/1.godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja

1.3. Pandemija COVID 19 i turistički sektor

Tijekom 2019. godine, odnosno posljednje pretkrizne godine, na razini Europske Unije turizam i turistički sektor u cjelini se posebno snažno razvijao i generirao gotovo 10% ukupnog BDP-a, i nešto manje od 23 milijuna radnih mjesta. Te godine je ostvaren turistički vrhunac, kako u Europi i svijetu, tako i u Hrvatskoj. Pandemija COVID-a 19 sljedeće godine je posebno pogodila baš turizam, ugostiteljstvo i uslužni sektor, gdje su mnogobrojna ograničenja utjecala na manju mobilnost potencijalnih turista, a najviše pogođene zemlje su bile turistički emitivne poput Hrvatske.⁷ Također su snažno pogođeni i prijevoznici, pogotovo avio prijevoz gdje su mnogobrojne tvrtke doživjele velike gubitke. Kao što je bilo i očekivano zemlje koje su najviše osjetile udar ove krize su one poput Hrvatske, Španjolske, Italije, Francuske, Grčke i općenito zemalja južne Europe i Mediterana, koje su izrazito turistički orijentirane. Dvije ključne godine u tzv. „korona režimu“ su bile 2020. i 2021., gdje je u prvoj godini potpuno izostala predsezona, a vrhunac sezone je obilježen uz znatno manji broj turista i svakodnevno praćenje COVID karata koje su izradile europske turističke udruge na temelju dostupnih javnozdravstvenih podataka gdje su se u zelenoj, narančastoj i crvenoj boji označavale pojedine regije i prema tome rangirao rizik posjećivanja tih regija.

U cijeloj toj novonastaloj situaciji posebno su pogođeni bili hoteli i privatni apartmani kao nositelji turizma u Republici Hrvatskoj, koja je rekordne predpandemijske 2019. godine ostvarila 108 milijuna noćenja s 20 milijuna turista koji su je posjetili i generirala 12 milijardi eura prihoda, prema službenih podacima Vlade i Ministarstva turizma i Hrvatske turističke zajednice.⁸ Gotovo svi hrvatski hoteli su doživjeli pad prometa a time i prihoda, kao i ostvareni neto gubitak na kraju godine. Kod nekih je pad prihoda iznosio i preko 30%, čak i do 70% u odnosu na prošlu sezonu, ali su isto tako prema posljednjim dostupnim podacima za 2022. godinu i brzo izašli iz krize, te počeli poslovati s dobiti.⁹ U svijetlu tih činjenica je i napravljena ova analiza, gdje će se prikazati poslovanje hotela HTP Orebić i utjecaj pandemija na samo poslovanje kroz analizu glavnih statističkih pokazatelja, prikazati eventualne promjene, te izvući zaključak.

⁷ Čorak S., Gjurašić M.: COVID -19: Prijetnja i prilika za HR turizam; Institut za turizam, Zagreb, Hrvatska, 2021

⁸ <https://vlada.gov.hr/vijesti/plenkovic-turisticka-sezona-je-iznad-svih-ocekivanja-na-danasnji-dan-presli-smo-ukupan-broj-turista-iz-prosle-godine/>

⁹ <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/kako-je-pandemija-utjecala-na-poslovanje-hrvatskih-hotelijera-koronavirus-srezala-ocekivanja-i-planove-foto/>

Posebna značajka turizma u Republici Hrvatskoj prije pojave pandemije je bila orijentiranost na male privatne iznajmljivače, odnosno apartmane. Jedan od ključnih razloga tome je porezno rasterećenje navedenih u odnosu na hotele, gdje su iznajmljivači plaćali paušalni porez na dohodak u odnosu na hotelijere koji su obveznici u sustavu PDV-a. Ta činjenice je i donekle razumljiva s obzirom na važnost apartmanskog smještaja za hrvatski turizam, a samim time i gospodarstvo u cjelini. Isto tako jedan od razloga je i značajno dulje vrijeme potrebno za povratak ulaganja kod investiranja u hotelski smještaj. Prema dostupnim podacima Hrvatske udruge turizma iz turistički rekordne i pretkrizne 2019. godine (<https://www.poslovni.hr/hrvatska/povrat-ulaganja-kod-nas-12,6-godina-kod-konkurenata>) prosječna stopa ulaganja je iznosila 7,9% što je predstavljalo povrat ulaganja od 12,65 godina, dok je kod mediteranske konkurencije ta stopa iznosila 10-12%, tj. povrat ulaganja od 8-10 godina.¹⁰ Taj broj je kod domaćih, malih hotelijera čak i veći, te iznosi 30 godina, za potrebno razdoblje ulaganja. Prema podacima iznesenim na Turističkom brifingu u organizaciji Hrvatske udruge turizma u siječnju 2020. godine, prije pandemije (<https://www.glasistre.hr/turizam/hoteli-donose-hrvatskoj-skoro-4-puta-vecu-zaradu-od-apartmana-a-u-zemlji-apartmani-prevladavaju>) hotelski smještaj čini samo 16% ukupnih smještajnih kapaciteta u Hrvatskoj, iako stvara gotovo 4 puta veću dodanu vrijednost, dok apartmanski udio iznosi visokih 60%.¹¹ Naša zemlja ima uvjerljivo najmanji udio hotelskog smještaja u odnosu na ostale turistički bitnije zemlje. Prema najnovijim dostupnim podacima za 2022. godinu udio hotelskog smještaja je dodatno smanjen na tek 13%, dok je strategija Ministarstva turizma predviđala udio od 20% do 2020. godine. U ovom segmentu su svakako potrebna dodatna ulaganja, kao i pomoć države u vidu raznih olakšica kako bi se povećala atraktivnost investiranja, ali ne na štetu malih privatnih iznajmljivača, koji su kao što je već navedeno u radu uz ugostiteljstvo i popratne djelatnosti. okosnica hrvatskog turističkog razvoja.

¹⁰ <https://www.poslovni.hr/hrvatska/povrat-ulaganja-kod-nas-126-godina-kod-konkurenata-8-360512>

¹¹ <https://www.glasistre.hr/turizam/hoteli-donose-hrvatskoj-skoro-4-puta-vecu-zaradu-od-apartmana-a-u-zemlji-apartmani-prevladavaju>

¹² <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/ministrice-brnjac-o-turistickoj-sezoni-mnoga-mjesta-i-gradovi-se-guse-zbog-velikog-broja-gostiju-nedostaje-nam-hotela-foto>

2. OPĆENITO O HTP OREBIĆ d.d.

HTP Orebić je dioničko društvo za ugostiteljstvo, turizam, trgovinu i pružanje ostalih usluga, osnovano daleke 1974. godine, sa sjedištem u mjestu Orebić na jugozapadu poluotoka Pelješca, na krajnjem jugu Republike Hrvatske. Predsjednica uprave je Zrinka Bokulić, a na čelu Nadzornog odbora je Tanja Kragulj Mežnarić. U svojem portfelju ima 4 smještajna objekta: depandanse Bellevue, hotel Bellevue, ville Belevue s 4 zvjezdice, te hotel Orsan s 3 zvjezdice, kao i bungalove, restoran Rondela, pizzeriju Jadran restoran Pelješki pekarnica, te disco club Trstenica.¹³ Do kraja 2020. godine bila je u većinskom vlasništvu tvrtke Dalmacija Hoteli pod kontrolom fonda FGS Prosperus s udjelom od 63% dionica, dok je tvrtka Gravosa od 2018. imala paket dionica od 23,35% kojeg je otkupila od države.¹⁴ Također je potrebno naglasiti kako je tvrtka do 2014. godine bila u većinskom državnom vlasništvu, kada zbog lošeg upravljanja i nagomilanih dugova ulazi u proces predstečajnih nagodbi. Novi vlasnici u cijelosti su isplatili predstečajne vjerovnike i investirali u obnovu i proširenje smještajnih kapaciteta u iznosu od 50 milijuna kuna.¹⁵ Rezultati ulaganja su se vidjeli već 2017. godine kada je objekte HTP Orebić posjetilo više od 66 000 posjetitelja, dok je sljedeće godine taj broj iznosio oko 75 000 turista. Što se tiče broja zaposlenika on se mijenja ovisno o sezoni, dok posljednjih godina postoji tendencija smanjivanja broja zaposlenih: 2018. ih je bilo 74, u 2019. godini 62 stalno zaposlenih, a u 2020. godini 36 djelatnika.¹⁶ Trenutno je stalno zaposlenih 60 djelatnika, prema podacima za 2022. Krajem krizne 2020. godine tvrtku preuzima Laguna Novigrad d.d. koja posluje pod novim brandom Aminess, u transakciji vrijednoj 140 milijuna kuna.¹⁷ Time je stvorena i nova vlasnička struktura, gdje Aminess d.d. drži 89,25% dioničkog paketa, a manji udio ima i Erste banka.¹⁸ Lakšoj dostupnosti, boljoj prometnoj povezanosti i općenito značaju ove hotelske grupe je svakako pridonijela i konačna izgradnja Pelješkog mosta u srpnju 2022. godine.

¹³ <https://www.orebic-hotels.hr/>

¹⁴ <https://www.dulist.hr/gravosa-kupila-htp-orebic/>

¹⁵ <https://www.poslovna.hr/lite/http-orebic/>

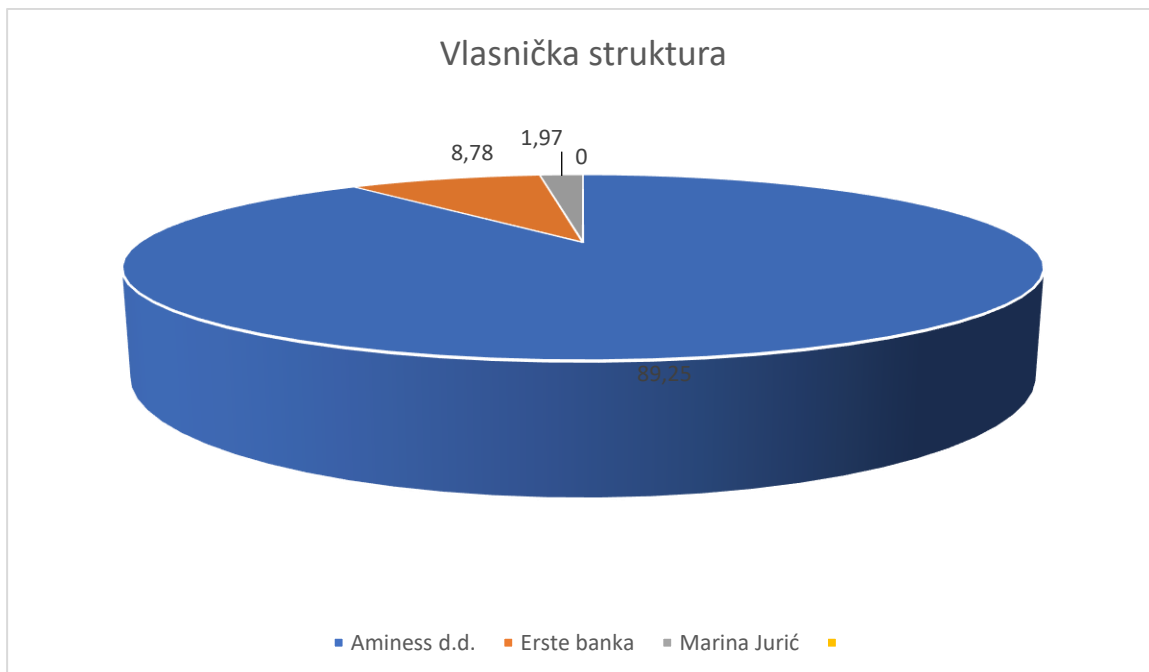
¹⁶ <http://www.orebic.com.hr/vijesti/gospodarske-vijesti/http-orebic-ima-novog-vecinskog-vlasnika-tri-orebicka-hotela-ponovo-pod-jednom-tvrtkom/>

¹⁷ <https://www.tvrtke.hr/orebic/hoteli/http-orebic/>

¹⁸ <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/http-orebic>

2.1. Upravljačka struktura HTP Orebić d.d.

Grafikon 1. Vlasnička struktura HTP Orebić d.d.

Grafikon 2. Upravljačka piramida

Izvor: Izrada autora prema podacima s Fininfo.hr

3. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

3.1. Račun dobiti i gubitka

Ovo je jedan od osnovnih i najbitnijih pokazatelja uspješnosti, a po definiciji račun dobiti i gubitka, kao računovodstveni iskaz dobitka ili gubitka poduzeća u obračunskom razdoblju, uz poslovne prihode i rashode, utvrđuje prihode od financiranja i rashode financiranja, te također izvanredne prihode i izvanredne rashode.¹⁹ Prihodi su vrijednosti ostvarene prodajom dobara i usluga tijekom određenog obračunskog razdoblja. Oni se najčešće ostvaruju prodajom robe ili usluga, naplatom kamata, dividendi, inventurnim troškovima, otpisom obveza i sl. Većina tih iznosa nastaje u vezi s imovinom i obvezama poduzeća i izravno utječu na njezinu vrijednost, ali i na povećanje vlastitog kapitala.²⁰ Prihodi se najčešće dijele na redovne i izvanredne, a sa stajališta sastavljanja računa dobiti i gubitka se dijele i na: poslovne, financijske i izvanredne prihode. Uz prihode stoje uvijek i rashodi, kao njihov suprotni dio. Oni su širi pojam od troškova, koji predstavljaju utrošak određenih činitelja poslovanja. Primjerice u proizvodnji imamo različite troškove sirovina, amortizacije, električne energije, plaća radnicima i sl., no kad ostvarimo prodaju outputa te proizvodnje i ostvarimo prihod od prodaje, ti troškovi postaju rashodi u određenom obračunskom razdoblju. Također se kao i prihodi dijele na: poslovne, financijske i izvanredne rashode. Ako su prihodi unutar obračunskog razdoblja, najčešće jedne godine veći od rashoda, tada imamo dobit ili profit na koji se obračunava porez na dobit. Prema autorici Bratičević D. (Knjigovodstvo s bilanciranjem; 2010, str.35.) poslovni prihodi se ostvaruju prodajom proizvoda, usluga i roba. Financijski prihodi nastaju ustupanjem vlastite imovine na korištenje drugim osobama, poput dividendi, kamata ili vrijednosnih papira. U izvanredne pripadaju prihodi od prodaje sirovina i materijala, odnosno dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine. Po istoj autorici poslovni rashodi su posljedica obavljanja osnovne djelatnosti nekog društva, financijskih rashodi se odnose na negativne kamate, negativne tečajne razlike odnosno nastaju kao posljedica pribavljanja tuđih izvor sredstava najčešće zaduženja od drugih pravnih ili fizičkih osoba. Zatim imamo već navedene izvanredne rashode koji nastaju većinom od inventurnih manjkova, gubitaka pri prodaji ili nekakvih nastalih šteta ili plaćenih kazni.²¹ Dio dobiti se daje vlasnicima trgovačkog društva u obliku dividendi, a dio se prenosi u društvo u obliku zadržane dobiti. U slučaju da su rashodi veći od prihoda, onda je ostvaren gubitak razdoblja.

¹⁹ Ekonomski fakultet Osijek. (2021.): Račun dobiti i gubitka

²⁰ Belak, V. (1995.): Profesionalno računovodstvo, M.A.K. GOLDEN, Zagreb

²¹ Bratičević D. (Knjigovodstvo s bilanciranjem; Alka script, Zagreb; 2010, str.93.)

Prema Dečman (2012): „*račun dobiti i gubitka dinamički je izvještaj pomoću kojeg je moguće utvrditi uspješnost poslovanja poduzeća u promatranom razdoblju*“.²² Ovaj navedeni pokazatelj nam predočuje rezultate poslovanja u određenom razdoblju, za razliku od niže navedene bilance koja prikazuje rezultate u određenom trenutku, odnosno na točno određeni dan, obično zadnji dan kalendarske godine.

Primjer izgleda tablice računa dobiti i gubitka:

Slika 1. Račun dobiti i gubitka

Poslovni prihodi
Prihodi od prodaje
Ostali prihodi
Poslovni rashodi
Troškovi materijala i usluga
Troškovi zaposlenih
Amortizacija
Ostali poslovni rashodi
Financijski prihodi
Financijski rashodi
Neto financijski rashod
Ukupni prihodi
Ukupni rashodi
Dobitak prije poreza
Porez na dobit
Dobit/gubitak razdoblja

Izvor: Izrada autora

Račun dobiti i gubitka isto tako omogućuje vlasnicima, menadžmentu, dioničarima, poslovnim partnerima, kao i svim zaposlenicima da usporedbom ovih pet navedenih godina saznaju koliko su dobro i uspješno poslovali, s kojim poslovnim rezultatima (je li ostvaren dobit ili gubitak na kraju godine), te što mogu očekivati u budućnosti. Isto tako od računa dobiti i gubitka korist može imati i država zbog svoje porezne regulative, kao i šira javnost, koja i bez nekog velikog financijskog znanja iz ovih podataka može najbrže i najlakše uvidjeti kako trgovačka društva posluju, na koji način i s kojim rezultatima.

²² Dečman, Nikolina. 2012. Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled

3.2. Bilanca

Bilanca, prema službenoj definiciji sa stranica Hrvatske enciklopedije (www.enciklopedija.hr) kao pojam i analitičko sredstvo uglavnom se upotrebljava u ekonomiji i ekonomskim znanostima, jednako u mikroekonomiji (računovodstvu, npr. bilanca stanja) i u makroekonomiji (npr. gospodarske bilance, bilance gospodarskog područja, bilance plaćanja, bilance trgovine, bilance na tekućem računu.)²³ Ovaj financijski izvještaj se sastoji od aktive i pasive. Aktiva se nalazi na lijevoj strani, a pasiva na desnoj strani bilance. Imovina svakog promatranog subjekta računovodstvenim se jezikom naziva aktiva, te kao takva predstavlja resurse koji imaju vrijednost i koji su u vlasništvu nekog poslovnog subjekta. Izvori imovine nazivaju se pasiva i sastoje se od obveza i vlastitog kapitala. Prema Belaku V. i Vudriću N. (Osnove suvremenog računovodstva; Belak Excellens, Zagreb, 2012) kapital u prošlosti nije bio dio pasive, ali kao što je navedeno danas čini njen sastavni dio uz obveze.²⁴ Imovina treba biti u bilo kojem trenutku jednaka svojim izvorima, odnosno aktiva mora biti jednaka pasivi, što je ujedno i najbitnije svojstvo, odnosno značajka bilance.²⁵ Prema Grubišić D. (Poslovna ekonomija, 2013, Split) aktiva je prikaz sredstava poduzeća na određeni dan.²⁶ Iz svega toga proizlazi i temeljna računovodstvena jednakost koja se može izraziti sljedećim obrascem:

AKTIVA = PASIVA

IMOVINA = VLASTITI KAPITAL + OBVEZE

Imovina se dijeli u dvije osnovne skupine:

- kratkotrajna imovina (tekuća ili obrtna)
- dugotrajna imovina (stalna ili fiksna)²⁷

²³ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica>

²⁴ Belak V. i Vudrić N. (Osnove suvremenog računovodstva; Belak Excellens, Zagreb, 2012)

²⁵ <https://www.addiko.hr/poduzetnici-financijska-pismenost/bilanca-sto-posjedujem-a-sto-dugujem/>

²⁶ Grubišić, D. (2013.), Poslovna ekonomija, Ekonomsko fakultet, Split, str. 274

²⁷ Žager, Katarina; Mamić Sačer, Ivana; Sever, Sanja; Žager, Lajoš; Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: Masmedia, 2008

Dugotrajna imovina predstavlja svu imovinu čiji je vijek trajanja dulji od godinu dana, a vrijednost svake pojedine nabave veća od 3500 kn. Uz nju je vezan i pojam amortizacije, koji u naravi predstavlja postupno trošenje dugotrajne imovine tijekom određenog razdoblja. U nju spadaju materijalna, nematerijalna i financijska imovina, kao i potraživanja. Kratkotrajna imovina je naziv za imovinu čiji je vijek trajanja kraći od godinu dana, a pojedinačna vrijednost nabave manja od 3500 kn. sastoji se od gotovine, zaliha, potraživanja iz poslovanja i plasmana. Prema Helfertu (2017) bilanca pruža točniji uvid u financijsko poslovanje.²⁸ Pod ovu stavku spadaju zalihe, potraživanja, novac u blagajni i financijska imovina. Obveze se dijele na kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveze su one s rokom dospelja kraćim od jedne godine, a dugoročne s rokom dospelja duljim od godine dana. Kapital s druge strane predstavlja sve ono što poduzetnik ulaže u poduzeće. Dugoročne obveze uključuju obveze: prema dobavljačima, za kratkoročne zajmove, prema zaposlenicima, dok pod kratkoročne obveze spadaju obveze: po dugoročnim kreditima i zajmovima, dobavljačima i za izdane obveznice.

Prema autorici Bratičević D. (Knjigovodstvo s bilanciranjem; 2010, str.93.) bilanca može biti složena dvostrano, odnosno po foliji ili jednostrano, tj. po pagini. Po istom autoru može biti više vrsti bilanci, ovisno o načinu podjele, pa tako imamo: planske ili stvarne bilance, zatim početnu bilancu, završnu, probnu, fuzijsku, diobenu, konsolidiranu, zbrojnu i likvidacijsku bilancu.²⁹ Također je potrebno naglasiti da zaposlenici kao najvrjedniji resurs svakog trgovačkog društva, nisu imovina i kao takvi nisu uključeni u bilancu, dok su primjerice uključeni u račun dobit i gubitka kroz trošak plaća.

²⁸ Helfert, E. A. (1997.), Tehnike financijske analize, Sedmo izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

²⁹ Bratičević D. (Knjigovodstvo s bilanciranjem; Alka script, Zagreb; 2010, str.93.)

Primjer izgleda tablice bilance:

Slika 2. Bilanca

AKTIVA (IMOVINA)	PASIVA (IZVORI IMOVINE)
A. POTRAŽIVANJE ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A. KAPITAL I REZERVE I. upisani kapital II. kapitalne rezerve III. revalorizacijske rezerve IV. rezerve V. zadržana dobit ili preneseni gubitak VI. dobit ili gubitak tekuće godine
B. DUGOTRAJNA IMOVINA I. nematerijalna imovina II. materijalna imovina III. financijska imovina IV. potraživanja	B. DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE
C. KRATKOTRAJNA IMOVINA I. zalihe II. potraživanja III. financijska imovina IV. novac u banci i blagajni	C. DUGOROČNE OBVEZE
D. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	D. KRATKOROČNE OBVEZE
E. GUBITAK VIŠI OD KAPITALA	E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODI BUDUĆEG RAZDOBLJA
F. UKUPNA AKTIVA	F. UKUPNA PASIVA
G. IZVANBILANČNI ZAPISI	G. IZVANBILANČNI ZAPISI

Izvor: Izrada autora

3.3. Pokazatelji likvidnosti

Prema objavljenom radu Ekonomskog fakulteta u Osijeku o financijskim pokazateljima (Financiranje poduzetničkog pothvata - financijski pokazatelji; Ekonomski fakultet Osijek; 2013), likvidnost je svojstvo imovine ili njezinih pojedinih dijelova da se mogu pretvoriti u gotovinu dostatnu za pokriće preuzetih obveza poduzeća u svom poslovanju teže očuvanju likvidnosti odnosno sposobnosti da pravovremeno podmiruju svoje obveze uspoređuju kratkoročne obveze s kratkoročnim izvorima dostupnima za podmirivanje kratkoročnih obveza. Omjeri likvidnosti određuju sposobnost poduzeća da pokrije kratkoročne obveze i novčane tokove, dok se omjeri solventnosti odnose na dugoročnu sposobnost plaćanja tekućih dugova.³⁰

Prema autorima Alpha Capitalisa ovi pokazatelji značajni su financijskim menadžerima koji donose odluke vezane za podmirivanje obveza prema dobavljačima, kreditorima i državi, ali su i također značajni i samim kreditorima i dobavljačima.³¹ Likvidnost mjerimo pomoću: koeficijenta tekuće likvidnosti, koeficijenta ubrzane likvidnosti, koeficijenta financijske likvidnosti i koeficijenta trenutne likvidnosti. Isto tako, brojnik pokazatelja može se proširiti tako da obuhvaća i kratkoročna likvidna ulaganja, kao što su depoziti.³²

3.4 Pokazatelji zaduženosti

Pokazuju strukturu kapitala i putove kojima poduzeće financira svoju imovinu, oni određuju stupanj korištenja financijskih sredstava za koja se firma zadužila. Poduzeća sa značajnim i visokim stupnjem zaduženosti gube financijsku fleksibilnost, mogu imati probleme pri pronalaženju novih investitora, općenito u poslovanju, a mogu se suočiti i s rizikom bankrota. Najučestaliji pokazatelji ovdje su: koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, odnos duga i glavnice, stupanj pokrića 1 i stupanj pokrića 2. Prema smjernicama za pomoć poduzetnicima u teškoćama Vlade Republike Hrvatske izdanom 2010. godine, tijekom financijske krize koja je tada pogodilo svijet i Hrvatsku, ovaj pokazatelj nam daje podatak o veličini zaduženja po jednoj kuni vlastitog kapitala i u pravilu bi trebao biti 50% ili manji.³³

³⁰ <https://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata>

³¹ <https://alphacapitalis.com/2018/02/19/financijski-omjeri-i-indikatori-likvidnost-zaduzenost-aktivnost>

³² Frank K. Reilly, Keith C. Brown: Investment analysis and portfolio management, South-Western College Pub, 2005., str. 324.

³³ <https://mfin.gov.hr/dokumenti/koncesije-dp/Naputak-izracun-financijskih-pokazatelja>

3.5. Pokazatelji aktivnosti

Ovaj pokazatelj prema definiciji se koristi pri ocjeni djelotvornosti kojom menadžment angažira imovinu koju su mu povjerili vlasnici, a poznati su još pod nazivom koeficijent obrtaja. Općenito govoreći pokazatelji aktivnosti mjere efikasnost upotrebe resursa. Upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Prema objašnjenju preuzetom sa stranice Fininfo ovim pokazateljem se mjeri vrijeme potrebno da neko trgovačko društvo podmiri svoje obveze, kao i sposobnost da se resursi efikasno pretvore u prihode, tj. novac.³⁴ Ako je poznat koeficijent obrta, moguće je izračunati prosječne dane vezivanja sredstava. Oni inače predstavljaju vrijeme koje je potrebno da se zalihe na skladištu prodaju, odnosno pretvore u prihode. Općenito pravilo govori da je bolje da je koeficijent obrta što veći odnosno da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće. Najčešće ju mjerimo pomoću: koeficijenta obrta ukupne imovine, koeficijenta obrta dugotrajne imovine, koeficijenta obrta kratkotrajne imovine, koeficijenta obrta potraživanja i zaliha.

3.6. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti po definiciji stavljaju u odnos prihode i rashode, te pokazuju koliko se prihoda ostvari po jednoj jedinici rashoda. Ako je vrijednost pokazatelja ispod 1, to znači da poduzeće ostvaruje gubitak, a ako je pokazatelj iznad 1 onda znači da se u tom slučaju ostvaruje dobit. Najučestaliji pokazatelji ovdje su: ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost poslovnih aktivnosti, ekonomičnost financiranja i ekonomičnost izvanrednih aktivnosti. Ekonomičnost općenito, predstavlja sposobnost ostvarivanja određenog učinka, uz korištenje što manje resursa, tj. uz što manje troškove.

3.7. Pokazatelji profitabilnosti

Prema već ranije citiranom, objavljenom radu Ekonomskog fakulteta u Osijeku o financijskim pokazateljima (Financiranje poduzetničkog pothvata - financijski pokazatelji; Ekonomski fakultet Osijek; 2013), pokazatelji profitabilnosti, odnosno rentabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća.³⁵ Također smatra se da se ovaj financijski pokazatelj poslovanja poduzeća svrstava u najvažnije dijelove financijske analize jer mjeri sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu.

³⁴ <https://www.fininfo.hr/Content/lessons/>

³⁵ Ekonomski fakultet Osijek. (2021.): Račun dobiti i gubitka

Najčešći pokazatelji profitabilnosti su: marža profita, stopa povrata imovine ROA, kao i stopa povrata kapitala ROE.³⁶ Ovo su inače i dvije ključne mjere koje određuju koliko je neka tvrtka učinkovita u stvaranju dobiti/profita. Prema autorskom članku Ryana Furhmanna (What are main differences between return equity roe and-return assets roa; Investopedia.com; 2022.) temeljna razlika ROA i ROE je u tome što ROA uzima u obzir zaduženost, a dobijemo je dijeljenjem neto dobiti s dugom, dok ROE ne uzima u obzir dug i izračunava se stavljanjem u omjer neto dobiti i ukupne imovine.³⁷

Analiza svih ovih pokazatelja je neophodna kako bi se stekao dobar i detaljan uvid u poslovanje ovog poduzeća, usporedili dobiveni podaci iz predpandemijskog razdoblja s onima iz pandemije, te utvrdilo koliko je utjecaj ostavila novonastala kriza i koliko je vremena potrebno poduzeću da iziđe iz nje i uz kakve posljedice na cjelokupno poslovanje.

Slika 3. Financijski pokazatelji

Izvor: Izrada autora

³⁶ Vidučić, Lj. (2015): Financijski menadžment, RRIF Plus d.o.o., Zagreb

³⁷ Furhmann R. (What are main differences between return equity roe and-return assets roa; Investopedia.com; 2022.)

4. STATISTIČKA ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA HTP OREBIĆ d.d

4.1. Račun dobiti i gubitka

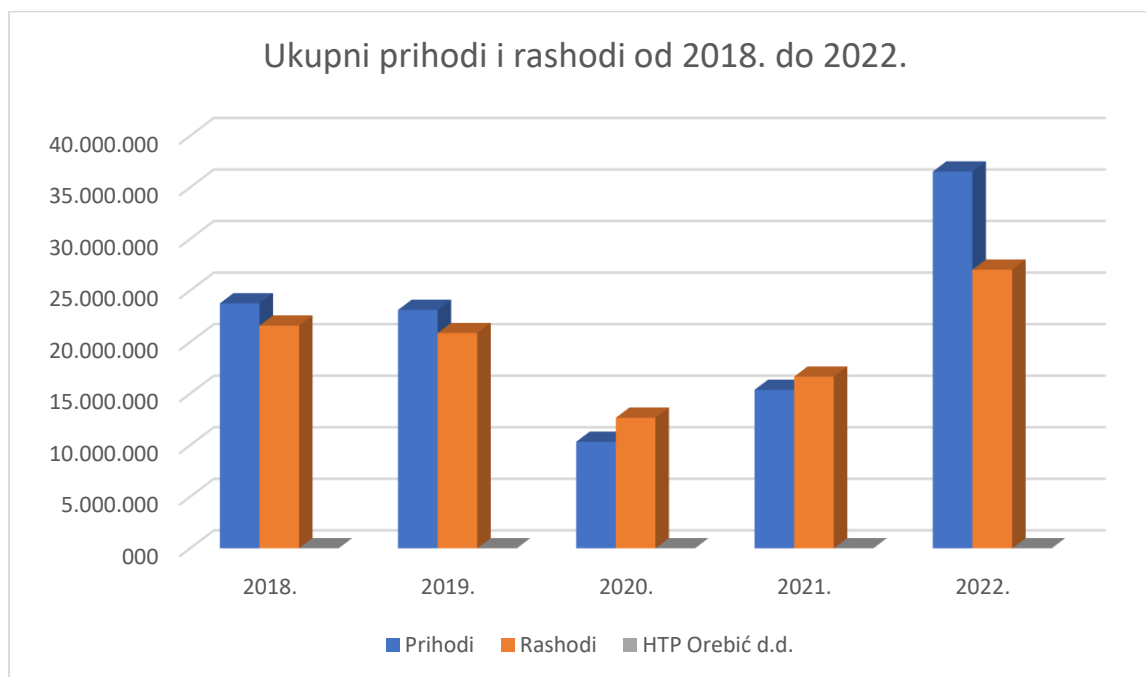
U sljedećoj tablici će biti prikazani poslovni rezultati, odnosno računi dobiti i gubitka poduzeća HTP Orebić d.d. u razdoblju od 2018. do 2022.godine, koji će poslužiti za kasniju analizu.

Tablica 1. Račun dobiti i gubitka HTP Orebić d.d. 2018-2022.

Naziv	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Poslovni prihodi	23.532.849	22.974.669	10.191.935	15.347.000	36.503.391
Prihodi od prodaje	21.674.525	22.232.802	5.850.636	12.610.000	27.519.147
Ostali prihodi	1.858.324	741.867	4.341.299	2.737.000	8.984.244
Poslovni rashodi	21.016.328	20.379.677	12.136.616	16.307.000	26.832.840
Troškovi materijala i usluga	6.986.134	6.852.290	2.291.507	6.941.000	11.735.074
Troškovi zaposlenih	7.488.386	7.803.439	4.643.563	5.032.000	8.434.052
Amortizacija	3.087.460	3.087.460	3.213.770	3.086.000	3.054.581
Ostali poslovni rashodi	3.454.238	2.636.388	1.987.776	1.248.000	3.609.133
Financijski prihodi	220.362	141.705	136.093	15.000	25.970
Financijski rashodi	577.847	487.647	523.736	339.000	182.161
Neto financijski rashod	-357.486	-345.942	-387.643	-324.000	-156.191
Ukupni prihodi	23.753.211	23.116.374	10.328.028	15.362.000	36.529.361
Ukupni rashodi	21.594.175	20.867.324	12.660.352	16.646.000	27.015.001
Dobitak prije poreza	2.159.036	2.249.050	-2.332.324	-1.284.000	9.514.360
Porez na dobit	500.231	427.295	-	-	1.712.585
Dobit/gubitak razdoblja	1.658.805	1.821.755	-2.332.324	-1.284.000	7.801.775

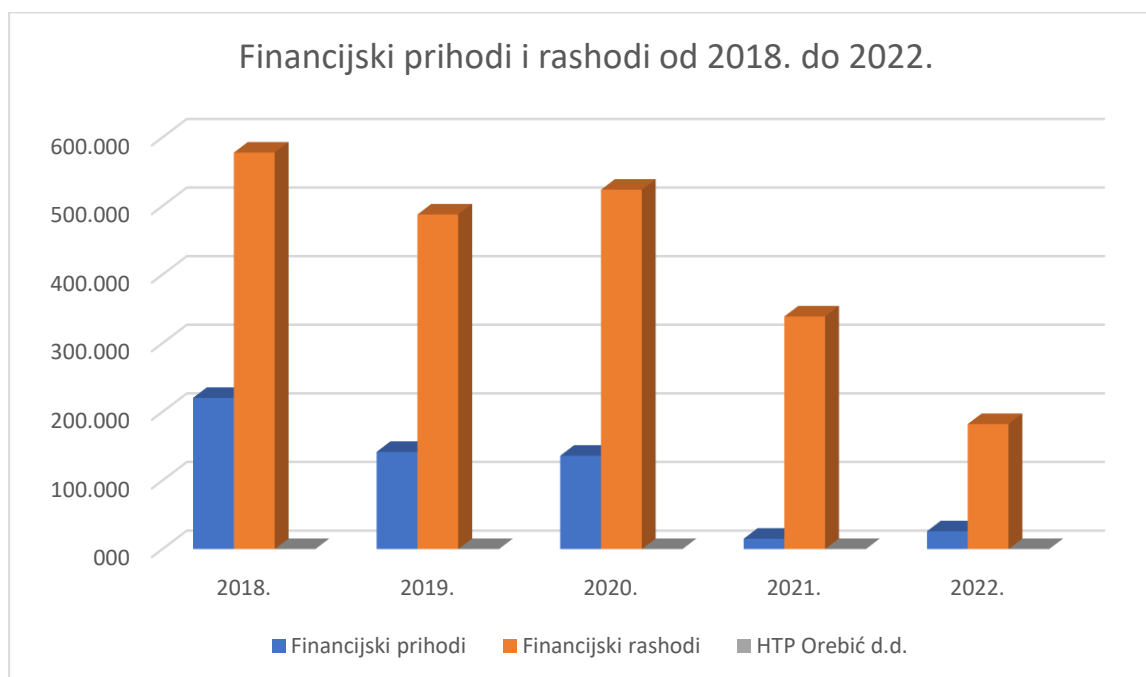
Izvor: Izrada autora prema financijskim izvješćima HTP Orebić d.d.

Grafikon 3. Ukupni prihodi i rashodi po godinama

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvješćima HTP Orebić d.d.

Grafikon 4. Financijski prihodi i rashodi po godinama

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvješćima HTP Orebić d.d.

4.1.1. Analiza računa dobiti i gubitka:

Iz gornjih tablica i grafikona je vidljivo da je poduzeće 2018. godine ostvarilo 23 753 211 kn prihoda i 21 594 175 kn rashoda, te dobit nakon oporezivanja od 1 658 805 kn. Sljedeće godine su ostvarili 23 116 374 kn prihoda, 20 867 324 kn rashoda i dobit nakon oporezivanja od 1 821 755 kn. Evidentan je pad prihoda od 636 837 kn, ali i pad ukupnih rashoda u iznosu od 726 851 kn, što dovodi do povećanja neto dobiti od 162 950 kn. Ako bolje usporedimo strukturu računa dobiti i gubitka za dvije usporedive godine poslovni prihodi u 2019. čine 99,38% ukupnih prihoda, što je slično kao i u prošloj godini kada su iznosili 99,07%. Poslovni rashodi su smanjeni za 63 6651 kn, dok u stavki troškovi osoblja dolazi do povećanja troškova, što se može obrazložiti povećanjem plaća osoblja, jer nije dolazilo do zapošljavanja novih zaposlenika. Financijski prihodi su u promatranoj godini u donosu na prethodnu smanjeni za 35,69%, zahvaljujući manjem prihodu od kamata i tečajnih razlika. Financijski rashodi su doživjeli nešto manje smanjenje u odnosu na prihode, odnosno 15,61% su manji u 2019. nego u 2018. godini. Može se zaključiti da je došlo do smanjenja i racionalizacije poslovanja, što je uz povećanje plaća osoblja rezultiralo i većom dobiti nakon oporezivanja unatoč manjim prihodima. U 2020. godini je došlo do velikog pada prihoda od 55%, te su iznosili 10 191 935 kn, te gubitka od -2 207 463 kn, za razliku od već navedenih ranijih godina gdje su poslovali s dobitkom. Također je došlo i do pada rashoda na 12 660 352 kn, pogotovo materijalnih i troškova osoblja, što je i razumljivo s obzirom na smanjenju aktivnost tvrtke uslijed pandemije i zatvaranja, ali i smanjenja broja stalnih djelatnika. Sljedeće godine dolazi do oporavka u poslovanju, što je vidljivo iz podataka o ukupnom prihodu od 15 362 000 kn, odnosno povećanju od više od 5 milijuna kn, dok su rashodi također značajno rasli na 16 646 000 kn. Još uvijek je 2021. godine bilježen gubitak od 1 284 000 kn, ali i on je značajno smanjen. Godine 2022. dolazi do potpunog oporavka u poslovanju i rasta prihoda od čak 21 milijun kn, gdje su nadmašene čak i godine prije pojave pandemije. Isto tako su značajno rasli i rashodi za 14 milijuna kn, a ostvaren je rekordna neto dobit na kraju godine od 7 801 775 kn. Došlo je i do osjetnog rasta u troškovima materijala i usluga od 59%, dok je amortizacija bila stabilna u svih pet analiziranih godinama i bez nekih većih promjena. Također je potrebno spomenuti i podatak da je u svim promatranim godinama ostvaren financijski gubitak, odnosno financijski rashodi su bili osjetno viši u odnosu na prihode, što se može vidjeti iz gornjeg grafikona. Zanimljivost je i to da poslovni prihodi čine više od 99% ukupnih prihoda svake godine, a slična stvar je i kod rashoda iako u nešto manjoj mjeri. Veliki i nagli oporavak u 2022. godini se može objasniti konačnim popuštanjem svih „korona mjera“ nakon kojih su mnogi ljudi željni putovanja opet mogli slobodno putovati diljem svijeta, ali i naglom pojavom inflacije gdje su već tijekom 2022. godine potaknute rastom cijena energenata naglo porasle cijene gotovo svih proizvoda i usluga, uključujući i usluge hotelskog smještaja. Cjelokupna analiza računa dobiti i gubitka je pokazala koliko je ovo poduzeće osjetljivo na vanjske promjene, ali i kako je pokazalo znatnu prilagodljivost i sposobnost brzog oporavka u poslovanju.

4.2. Bilanca

U sljedećoj tablici će biti prikazane bilance poduzeća HTP Orebić d.d. od 2018. do 2022. godine, koji će poslužiti za kasniju analizu.

Tablica 2. Bilanca HTP Orebić d.d. 2018. - 2022.

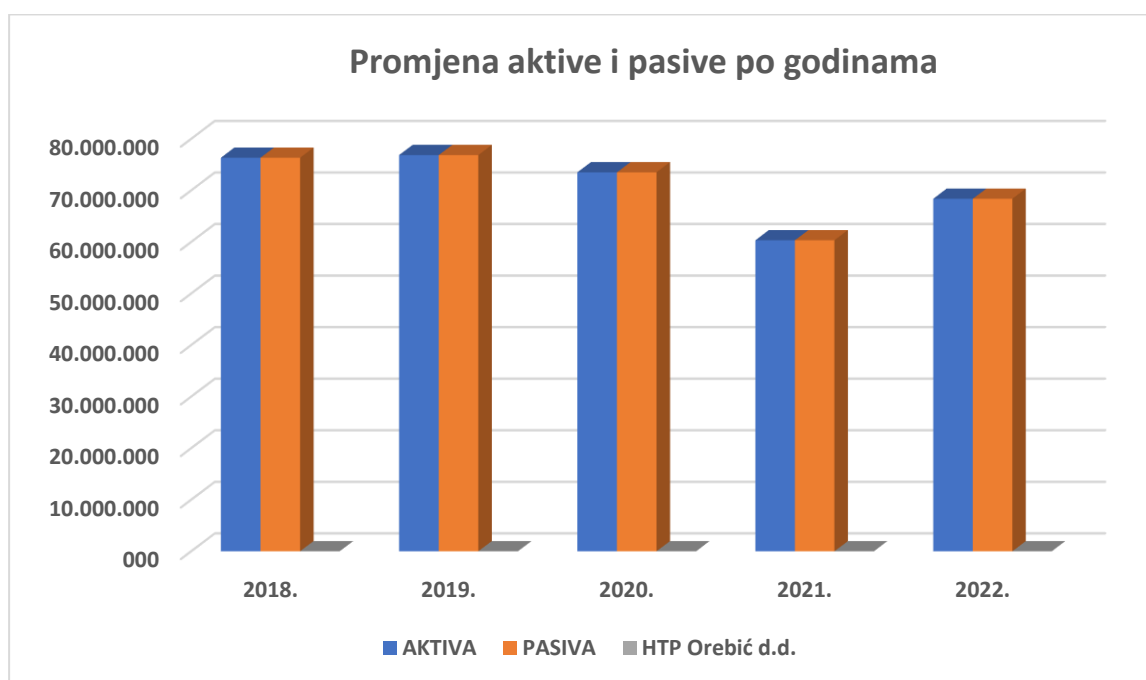
Naziv	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Nematerijalna imovina	1.129.871	1.161.294	460.125	465.000	321.959
Nekretnine, postrojenja i oprema	46.804.634	59.121.304	43.135.700	47.330.000	41.637.177
Dugotrajna financijska imovina	38.612	38.612	-	-	-
Materijalna imovina	277.131	66.323.304	-	1.158.000	47.177.950
Ukupno dugotrajna imovina	68.675.247	67.523.210	63.167.075	48.953.000	48.657.315
Zalihe	246.276	226.265	183.156	120.000	225.729
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	417.653	831.640	-	1.580.000	1.802.553
Potraživanje za predujmove poreza na dobit	-	-	-	105.000	-
Kratkotrajna financijska imovina	5.209.806	5.209.806	6.775.829	-	490.196
Novac i novčani ekvivalenti	2.908.618	2.908.618	1.932.358	9.563.000	16.486.858
Ukupno kratkotrajna imovina	7.650.767	9.196.340	10.232.702	11.368.000	19.665.448
UKUPNO AKTIVA	76.326.014	76.849.129	73.506.642	60.321.000	68.367.826
Temeljni (upisani) kapital	47.582.000	47.582.000	47.582.000	47.582.000	47.582.000
Pričuve	9.455.709	9.455.709	8.886.899	272.000	270.965
Preneseni gubitak/zadržana dobit	1.841.755	3.417.620	5.717.097	715.000	715.780
Kapital i rezerve	60.635.203	60.635.203	60.249.495	48.569.000	58.083.093
Posudbe	2.074.389	9.483.090	9.577.969	8.536.000	8.394.747
Rezerviranja	9.483.090	2.074.389	9.577.969	100.000	-
Dugoročne obveze	12.544.473	11.557.479	11.527.497	8.636.000	8.394.797
Obveza prema zaposlenicima	312.090	353.194	216.860	1.009.000	584.529

Nastavak Tablice 2.

Obveze za predujmove	344.022	311.363	136.191	360.000	101.324
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	499.710	571.281	105.161	1.747.000	203.131
Obveza prema bankama	990.889	994.229	1.006.829	-	173.921
Kratkoročne obveze	2.878.358	2.547.314	1.587.707	3.166.000	1.062.905
UKUPNO PASIVA	76.326.014	76.849.129	73.506.642	60.321.000	68.367.826

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvješćima HTP Orebić d.d.

Grafikon 5. Promjena aktive i pasiva po godinama

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvješćima HTP Orebić d.d.

4.2.1. Analiza bilance

Prema analizi napravljenoj od strane Addiko banke „korisnici bilance mogu na osnovi informacija iz bilance procijeniti financijski položaj i zdravlje poslovnog subjekta. Ako analizirate bilancu nekoliko uzastopnih razdoblja, možete uvidjeti trendove, rizike poput likvidnosti, financijskog, kreditnog i poslovnog rizika“.²⁸

Aktiva, a samim time i pasiva bilance za 2019. je u odnosu na 2018. godinu povećana sa 76 326 014 kn na 76 849 129 kn. Dugotrajna imovina je smanjena za 1 152 037 kn. Iako je nematerijalna imovina neznatno povećana, ukupno je došlo do smanjenja zbog manje vrijednosti materijalne imovine (građevinskih strojeva), dok je dugotrajna financijska imovina ostala na istoj razini od 38 612 kn. Kratkotrajna imovina je s druge strane povećana za 20,20%, pogotovo zbog većih potraživanja od kupaca i većih ulaganja u vrijednosne papire. Na strani pasive je došlo do povećanja kapitala i rezervi za 1 821 756 kn, prvenstveno zbog veće zadržane dobiti koja je u 2018. iznosila 1 841 755, dok je u 2019. povećana na 3 417 620 kn. Rezerviranja su ostala na istoj razini, dok su smanjene dugoročne i kratkoročne obveze u manjoj mjeri. Isto tako je došlo do povećanja odgođenih plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja za 14,21%. Ukupna aktiva za 2020. godinu je iznosila 73 506 642 i to je smanjenje za preko 3 milijuna u odnosu na prethodnu godinu, Do najznačajnijeg pada je došlo u vrijednosti nematerijalne i zatim materijalne imovine, dok su porasla potraživanja od države za gotovo 700 000 kuna. U pasivi se smanjila vrijednost kapitala i rezervi za 2 milijuna i kratkoročnih obveza za milijun kuna, dok je vrijednost dugoročnih obveza ostvarila tek neznatan pad. U 2021. godini dolazi do značajnijeg pada aktive odnosno pasive od preko 13 milijuna i ona je iznosila 60 321 000 kn. Vrijednost nematerijalne imovine se nije značajnije promijenila, čak je došlo i do blagog povećanja, a cjelokupno smanjenje na strani aktive se odnosi na smanjenje materijalne imovine. Na strani pasive smanjile su se dugoročne obveze, a povećale kratkoročne za otprilike podjednak iznos. Do znatnog smanjenja od gotovo 13 milijuna je došlo u stavci kapital i rezerve.

U posljednjoj analiziranoj godini dolazi do značajnijeg rasta aktive/pasive i ona iznosi 68 367 826 kn, zahvaljujući generalnom oporavku poslovanja u toj godini i kumulativnom rastu prihoda kao i ostvarenoj dobiti. Na strani aktive nije došlo do značajne promjene u vrijednosti dugotrajne imovine, dok se kratkotrajna imovina povećala za više od 8 milijuna kn, prvenstveno zahvaljujući većoj stavki novca i novčanih ekvivalenata. Isto tako su porasla potraživanja prema kucima, kao i vrijednost kratkotrajne financijske imovine dok su zalihe ostale na sličnoj razini. Kada govorimo o aktivima tu nije došlo do značajnijih promjena kratkoročnih kao ni dugoročnih obveza. Obveze prema zaposlenicima su se povećale, dok su obveze prema dobavljačima smanjene za gotovo milijun i petsto tisuća kn. Na kraju cjelokupne analize bilance može se zaključiti da je vrijednost bilance na kraju godine uobičajeno pratila i poslovanje poduzeća, gdje bi se svaka promjena na tržištu odrazila i na samoj bilanci.

4.3. Analiza pokazatelja likvidnosti

- **koeficijent tekuće likvidnosti** = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze

koeficijent tekuće likvidnosti₂₀₁₈ = 7 650 767/2 878 358 = 2,66

koeficijent tekuće likvidnosti₂₀₁₉ = 9 196 340/2 547 314 = 3,61

koeficijent tekuće likvidnosti₂₀₂₀ = 10 232 702/1 587 707 = 6,44

koeficijent tekuće likvidnosti₂₀₂₁ = 11 368 000/3 116 000 = 3,59

koeficijent tekuće likvidnosti₂₀₂₂ = 19.665.478/1.062.905 = 18,5

Ovaj koeficijent po pravilu treba biti veći od 2, odnosno kratkotrajna imovina bi trebala biti dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Svih pet prikazanih rezultata su dobri, s tim da se prve tri godine povećao koeficijent u odnosu na prethodne, a u 2022. godini je osjetnije pao, da bi se zatim opet naglo povećao na 18,5 u 2022.

- **koeficijent ubrzane likvidnosti** = kratkotrajna imovina – zalihe/ukupne kratkoročne obveze

koeficijent ubrzane likvidnosti₂₀₁₈ = 7 650 767 - 226 265/2 878 358 = 2,58

koeficijent ubrzane likvidnosti₂₀₁₉ = 9 196 340 - 246 276/2 547 314 = 3,51

koeficijent ubrzane likvidnosti₂₀₂₀ = 10 232 702 - 183 156/1 587 707 = 6,32

koeficijent ubrzane likvidnosti₂₀₂₁ = 11 368 000 – 120 000/3 116 000 = 3,55

koeficijent ubrzane likvidnosti₂₀₂₂ = 19 665 478 – 225 729/1 062 905 = 18,29

Ovaj pokazatelj bi trebao biti jednak ili veći od 1, tako da su rezultati zadovoljavajuća, a poglavito rezultat u 2020. godini i pokazuje da poduzeće ima dovoljno unovčive imovine da podmiri svoje kratkoročne obveze.

- **koeficijent trenutne likvidnosti** = novac/kratkoročne obveze

koeficijent trenutne likvidnosti₂₀₁₈ = 3 298 062/2 878 358 = 1,14

koeficijent trenutne likvidnosti₂₀₁₉ = 2 908 618/2 547 314 = 1,14

koeficijent trenutne likvidnosti₂₀₂₀ = 1 932 358/1 587 707 = 1,22

koeficijent trenutne likvidnosti₂₀₂₁ = 9 563 000 /3 116 000 = 3,02

koeficijent trenutne likvidnosti₂₀₂₂ = 16.486.858/1 062 905 = 15,51

Pokazatelji su u prve dvije promatrane godine ostali isti i nije došlo do promjene, dok je u trećoj i četvrtoj porastao, kao i u petoj gdje je bio na rekordno visokoj razini, te su generalno svi dobiveni rezultati zadovoljavajući jer pokazuju sposobnost poduzeća da novcem u blagajni ili žiro računu podmiri svoje kratkoročne obveze.

- **koeficijent financijske stabilnosti** = dugotrajna imovina/kapital + dugoročne obveze

koeficijent financijske stabilnosti₂₀₁₈ = $68\,675\,247 / 47\,582\,000 + 12\,544\,473 = 1,14$

koeficijent financijske stabilnosti₂₀₁₉ = $67\,523\,210 / 47\,582\,000 + 11\,557\,479 = 1,14$

koeficijent financijske stabilnosti₂₀₂₀ = $63\,167\,075 / 47\,582\,000 + 11\,527\,497 = 1,07$

koeficijent financijske stabilnosti₂₀₂₁ = $48\,953\,000 / 47\,582\,000 + 8\,636\,000 = 0,87$

koeficijent financijske stabilnosti₂₀₂₂ = $48.657.315 / 47\,582\,000 + 8.394.747 = 0,87$

Poželjno je da ovaj koeficijent bude manji od 1, jer poduzeće mora dio svojih kratkoročnih obveza financirati iz dugotrajnih izvora. S obzirom da su prva tri pokazatelja veća od 1 to znači da se dugotrajna imovina financira iz kratkoročnih obveza odnosno da postoji deficit obrtnog kapitala. U četvrtoj i petoj godini je iznosio 0,87 i samim time je zadovoljavajući.

4.4. Analiza pokazatelja zaduženosti

- **koeficijent zaduženosti** = ukupne obveze/ukupna imovina

koeficijent zaduženosti₂₀₁₈ = $15\,422\,831 / 76\,326\,014 = 0,2020 = 20,20\%$

koeficijent zaduženosti₂₀₁₉ = $14\,104\,793 / 76\,719\,550 = 0,1838 = 18,38\%$

koeficijent zaduženosti₂₀₂₀ = $13\,115\,204 / 73\,399\,777 = 0,1787 = 17,87\%$

koeficijent zaduženosti₂₀₂₁ = $11\,752\,000 / 60\,321\,000 = 0,1948 = 19,48\%$

koeficijent zaduženosti₂₀₂₂ = $9\,457\,652 / 68.367.826 = 0,1283 = 13,83\%$

Ovaj koeficijent pokazuje koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora i trebao bi biti ispod 50%. Svi rezultati su zadovoljavajući, i iznose oko 20%, osim u zadnjoj godini gdje je ispod 14%.

- **koeficijent vlastite zaduženosti** = glavnica/ukupna imovina

koeficijent vlastite zaduženosti₂₀₁₈ = $47\,582\,000 / 76\,326\,014 = 62,34\%$

koeficijent vlastite zaduženosti₂₀₁₉ = $47\,582\,000 / 76\,719\,550 = 62,02\%$

koeficijent vlastite zaduženosti₂₀₂₀ = $47\,582\,000 / 73\,399\,777 = 64,83\%$

koeficijent vlastite zaduženosti₂₀₂₁ = $47\,582\,000 / 60\,321\,000 = 78\%$

koeficijent vlastite zaduženosti $_{2022} = 47\,582\,000 / 68\,367\,826 = 78\%$

Ovaj koeficijent je iznad 50%, što je i ciljana vrijednost i pokazuje da se poduzeće u većem dijelu financira iz vlastitog kapitala. U posljednje tri promatrane godine je prisutna tendencija rasta i svi prikazani rezultati su na zadovoljavajućoj razini.

- **koeficijent financiranja** = ukupne obveze/kapital

koeficijent financiranja $_{2018} = 15\,422\,831 / 47\,582\,000 = 0,32$

koeficijent financiranja $_{2019} = 14\,104\,793 / 47\,582\,000 = 0,29$

koeficijent financiranja $_{2020} = 13\,115\,204 / 47\,582\,000 = 0,28$

koeficijent financiranja $_{2021} = 11\,752\,000 / 47\,582\,000 = 0,25$

koeficijent financiranja $_{2022} = 9\,457\,652 / 47\,582\,000 = 0,20$

Prikazani rezultati su relativno niski i pokazuju da poduzeće nije u riziku od nemogućnosti vraćanja posuđenih sredstava i plaćanja kamata u budućnosti. Svi rezultati su bez velikih promjena, ali s tendencijom pada svake godine, koja je najznačajnija bila u 2022, gdje je ujedno ostvaren i najniži rezultat.

- **stupanj pokrića 1** = vlastiti kapital/dugotrajna imovina

stupanj pokrića 1 $_{2018} = 47\,582\,000 / 68\,675\,247 = 0,69$

stupanj pokrića 1 $_{2019} = 47\,582\,000 / 67\,523\,210 = 0,70$

stupanj pokrića 1 $_{2020} = 47\,582\,000 / 63\,167\,075 = 0,75$

stupanj pokrića 1 $_{2021} = 47\,582\,000 / 48\,953\,000 = 0,97$

stupanj pokrića 1 $_{2022} = 47\,582\,000 / 48\,657\,315 = 0,98$

Ovaj pokazatelj bi trebao biti veći od 1, što ovdje nije slučaj i pokazuje nedovoljnu pokrivenost kapitala i dugotrajne imovine. Ipak prisutan je trend povećanja koeficijenta u 2021. i 2022., te približavanje ciljanom pokazatelju, iako i dalje minimalan i nedovoljan.

- **stupanj pokrića 2** = glavnica + dugoročne obveze/dugotrajna imovina

stupanj pokrića 2 $_{2018} = 47\,582\,000 + 12\,544\,473 / 68\,675\,247 = 0,88$

stupanj pokrića 2 $_{2019} = 47\,582\,000 + 11\,557\,479 / 67\,523\,210 = 0,88$

stupanj pokrića 2 $_{2020} = 47\,582\,000 + 11\,527\,497 / 63\,167\,075 = 0,94$

stupanj pokrića 2₂₀₂₁ = 47 582 000 + 8 636 000/48 953 000 = 1,15

stupanj pokrića 2₂₀₂₂ = 47 582 000 + 8.394.747/19 665 478 = 2,85

Dobiveni koeficijent bi također trebao biti veći od 1, što nije slučaj niti u jednom od prva tri prikazana rezultata, te pokazuje nedovoljnu pokrivenost, do koje je ipak došlo u 2021., a nastavilo se i u 2022. godini. Također je potrebno primijetiti rast ovog pokazatelja svake godine.

- **pokriće troškova kamata** = dobit prije poreza i kamata/kamate

pokriće troškova kamata₂₀₁₈ = 2 158 513/449 584 = 4,80

pokriće troškova kamata₂₀₁₉ = 2 249 050 /404 521 = 5,59

pokriće troškova kamata₂₀₂₀ = -2 332 324/ 387 235 = - 6,02

pokriće troškova kamata₂₀₂₁ = - 1 284 000 /339000 = - 3,88

pokriće troškova kamata₂₀₂₂ = 9 514 360/182 161 = 52,23

Prva dva prikazana pokazatelja su dobra, jer su iznad 2. U 2019. godini koeficijent je za 0,79 veći u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja pozitivan trend, dok je u 2020. on negativan zbog ostvarenog gubitka u toj godini, kao i u 2021, gdje je ostvareno određeno povećanje ovog koeficijenta. U 2022. je došlo do ogromnog porasta koeficijenta, zbog najviše ostvarene bruto dobiti u svih promatranih 5 godina.

- **faktor zaduženosti** = ukupne obveze/zadržana dobit + amortizacija

faktor zaduženosti₂₀₁₈ = 15 422 831/1 841 755 + 3 087 460 = 3,13

faktor zaduženosti₂₀₁₉ = 14 104 793/3 417 620 + 3 229 364 = 2,12

faktor zaduženosti₂₀₂₀ = 13 115 204/5 717 097 + 3 213 770 = 1,47

faktor zaduženosti₂₀₂₁ = 11 752 000/715 000 + 3 086 000 = 3,09

faktor zaduženosti₂₀₂₂ = 9 457 652/ 715 000 + 3 054 581 = 2,51

Ovaj pokazatelj govori koliko je godina potrebno da se iz zadržane dobiti i amortizacije pokriju ukupne obveze. Svih pet promatranih godina su zadovoljavajuće s obzirom da je referentna vrijednost oko 3 godine. Ali, isto tako je ovdje bitno primijetiti da se koeficijenti svake godine bitno razlikuju, pa znaju oscilirati od 1,47 u jednoj pa do 3,13 u drugoj godini.

4.5. Analiza pokazatelja aktivnosti

- **koeficijent obrta ukupne imovine** = ukupni prihod/ukupna imovina

koeficijent obrta ukupne imovine₂₀₁₈ = 23 753 211/76 326 014 = 0,31

koeficijent obrta ukupne imovine₂₀₁₉ = 23 116 374/76 719 550 = 0,30

koeficijent obrta ukupne imovine₂₀₂₀ = 10 191 935/73 399 777 = 0,14

koeficijent obrta ukupne imovine₂₀₂₁ = 15 362 000/60 321 000 = 0,25

koeficijent obrta ukupne imovine₂₀₂₂ = 36 529 361/68 367 826 = 0,53

Koeficijent obrtaja ukupne imovine u 2018. pokazuje da se ona obrne 0,31 put, što je za 0,01 više nego u 2019. godini, dok se u 2020. obrnuo 0,14 puta i primjetan je osjetan pad. Do naglog oporavka po ovom pitanju dolazi odmah u sljedećoj godini, gdje je iznosio 0,25 o približio se pretpandemijskim brojkama. Taj trend je nastavljen i sljedeće godine gdje je kao i u većini analiziranih pokazatelja ostvaren rekordno visok pokazatelj od 0,53.

- **koeficijent obrta kratkotrajne imovine** = ukupni prihod/kratkotrajna imovina

koeficijent obrta kratkotrajne imovine₂₀₁₈ = 23 753 211/7 650 767 = 3,10

koeficijent obrta kratkotrajne imovine₂₀₁₉ = 23 116 374/9 196 340 = 2,51

koeficijent obrta kratkotrajne imovine₂₀₂₀ = 10 191 935/10 232 702 = 1

koeficijent obrta kratkotrajne imovine₂₀₂₁ = 15 362 000/11 368 000 = 1,35

koeficijent obrta kratkotrajne imovine₂₀₂₂ = 36 529 361/19 665 478 = 1,86

Kratkotrajna imovina se 2020.godini obrnula jedanput, što je osjetan pad u odnosu na prethodne dvije godine gdje je koeficijent iznosio 2,51 odnosno 3,10., dok je u 2021. i 2022. primjetno njegovo određeno povećanje.

- **koeficijent obrta dugotrajne imovine** = ukupni prihod/dugotrajna imovina

koeficijent obrta dugotrajne imovine₂₀₁₈ = 23 753 211/68 675 247 = 0,35

koeficijent obrta dugotrajne imovine₂₀₁₉ = 23 116 374/67 523 210 = 0,34

koeficijent obrta dugotrajne imovine₂₀₂₀ = 10 191 935/63 167 075 = 0,16

koeficijent obrta dugotrajne imovine₂₀₂₁ = 15 362 000/48 953 000 = 0,31

koeficijent obrta dugotrajne imovine₂₀₂₂ = 36 529 361/48 657 315 = 0,75

Dugotrajna imovina se u 2019. obrne 0,34 puta što je manje nego u prethodnoj godini, kada se obrnula 0,35 puta, ali više nego u 2020. gdje se obrnula svega 0,16 puta. U 2021. godini se opet vratila na brojke iz prve dvije analizirane godine, a u 2022. je došlo do rasta i najvišeg zabilježenog iznosa od 0,75.

- **koeficijent obrta potraživanja** = prihod od prodaje/potraživanja

$$\text{koeficijent obrta potraživanja}_{2018} = 21\,674\,525 / 417.653 = 51,89$$

$$\text{koeficijent obrta potraživanja}_{2019} = 22\,232\,802 / 831.640 = 26,73$$

$$\text{koeficijent obrta potraživanja}_{2020} = 5\,850\,636 / 1\,341\,359 = 43,61$$

$$\text{koeficijent obrta potraživanja}_{2021} = 12\,610\,000 / 1\,685\,000 = 7,48$$

$$\text{koeficijent obrta potraživanja}_{2022} = 21\,674\,525 / 1\,802\,553 = 12,02$$

Koeficijent obrta potraživanja pokazuje koliko se puta potraživanja obrnu tijekom jedne godine stvarajući prihode od prodaje. Potraživanja su se obrnula 52 puta u 2018. i 27 puta u 2019. godini, što predstavlja pad od 48,49%. Zatim je u 2020. došlo do rasta od 17 postotnih poena, dok je u 2021. došlo do pada od 36 p.p. Događine je došlo do manjeg rasta od 5 postotnih poena.

- **trajanje naplate potraživanja** = 365/koeficijent obrta potraživanja

$$\text{trajanje naplate potraživanja}_{2018} = 365 / 51,89 = 7,03$$

$$\text{trajanje naplate potraživanja}_{2019} = 365 / 26,73 = 13,65$$

$$\text{trajanje naplate potraživanja}_{2020} = 365 / 43,61 = 8,37$$

$$\text{trajanje naplate potraživanja}_{2021} = 365 / 7,48 = 48,80$$

$$\text{trajanje naplate potraživanja}_{2022} = 365 / 12,02 = 30,37$$

U 2018. godini se na naplatu potraživanja čekalo prosječno oko 7 dana, a u sljedećoj oko 14 dana, što nije dobro, jer se povećao broj dana trajanja naplate. U 2020. godini se opet smanjio na 8, a u 2021. se povećao na gotovo 49 dana. Do osjetnog pada dolazi 2022. godine, pa se može očekivati daljnji pad u sljedećim razdobljima i povratak na prihvatljivije razine kao u godinama prije krize.

- **koeficijent obrta zaliha** = prihod od prodaje/prosječno stanje zaliha

$$\text{koeficijent obrta zaliha}_{2018} = 21\,674\,525 / 241\,847 = 89,62$$

$$\text{koeficijent obrta zaliha}_{2019} = 22\,232\,802 / 236\,276 = 94,09$$

$$\text{koeficijent obrta zaliha}_{2020} = 5\,850\,636 / 183\,256 = 31,93$$

koeficijent obrta zaliha $_{2021} = 12\,610\,000/120\,000 = 105,08$

koeficijent obrta zaliha $_{2022} = 21\,674\,525/225\,729 = 96,02$

Koeficijent obrta zaliha pokazuje koliko su se puta prosječne zalihe obrnile tijekom određenog vremenskog perioda. U 2019. godini su se prosječne zalihe obrnile 94 puta što je za 1,05 puta više nego u prethodnoj godini i 3 puta više nego u 2020. godini. Najveći broj obrtaja imaju u 2021., odnosno 5 puta više nego u prethodnoj promatranoj godini, dok se u sljedećoj godini smanjio na 96 obrtaja.

- **dani vezivanja zaliha = 365/KOZ**

dani vezivanja zaliha $_{2018} = 365/89,62 = 4,07$

dani vezivanja zaliha $_{2019} = 365/94,09 = 3,88$

dani vezivanja zaliha $_{2020} = 365/31,93 = 11,43$

dani vezivanja zaliha $_{2021} = 365/105,08 = 3,47$

dani vezivanja zaliha $_{2022} = 365/96,02 = 3,80$

Mjeri vrijeme potrebno da se kuna potrošena za nabavu zaliha pretvori u kunu sadržanu u prihodima iz prodaje ili potraživanjima. Poželjniji je što manji broj, pa tako ispada da je 2021. godina bila najbolja, a 2020. najgora po tom pitanju.

4.6. Analiza pokazatelja ekonomičnosti

- **ekonomičnost ukupnog poslovanja = ukupni prihod/ukupni rashod**

ekonomičnost ukupnog poslovanja $_{2018} = 23\,753\,211/21\,594\,175 = 1,09$

ekonomičnost ukupnog poslovanja $_{2019} = 23\,116\,374/20\,867\,324 = 1,11$

ekonomičnost ukupnog poslovanja $_{2020} = 10\,191\,935/12\,136\,616 = 0,84$

ekonomičnost ukupnog poslovanja $_{2021} = 15\,362\,000/16\,646\,000 = 0,92$

ekonomičnost ukupnog poslovanja $_{2022} = 36\,529\,361/27\,015\,001 = 1,35$

Ovaj pokazatelj nam govori koliko se novčanih jedinica prihoda ostvari po jednoj novčanoj jedinici rashoda. Najveća ekonomičnost poslovanja je ostvaren u 2022., a najmanja u 2020. godini. Isto tako je bitno primijetiti određene volatilitnosti u svakoj godini.

- **ekonomičnost poslovnih aktivnosti = prihod od poslovnih aktivnosti/rashod od poslovnih aktivnosti**

ekonomičnost poslovnih aktivnosti $_{2018} = 23\,532\,849/21\,016\,328 = 1,12$

ekonomičnost poslovnih aktivnosti $_{2019} = 22\,974\,669/20\,379\,677 = 1,13$

ekonomičnost poslovnih aktivnosti $_{2020} = 10\,191\,935/12\,136\,616 = 0,84$

ekonomičnost poslovnih aktivnosti $_{2021} = 15\,347\,000/16\,307\,000 = 0,94$

ekonomičnost poslovnih aktivnosti $_{2022} = 23\,532\,849/20\,379\,677 = 1,15$

Vidljivo je da je ekonomičnost poslovanja podjednaka u prve dvije godine, dok je u trećoj i četvrtoj ispod 1 zbog ostvarenog gubitka. Do povratka na prijašnje razine dolazi već sljedeće godine zbog rasta poslovnih prihoda i iznosio je 1,15.

- **ekonomičnost financijskih aktivnosti** = prihod od financijskih aktivnosti/rashod od financijskih aktivnosti

ekonomičnost financijskih aktivnosti $_{2018} = 220\,362/577\,847 = 0,38$

ekonomičnost financijskih aktivnosti $_{2019} = 141\,705/487\,647 = 0,29$

ekonomičnost financijskih aktivnosti $_{2020} = 136\,093/523\,736 = 0,26$

ekonomičnost financijskih aktivnosti $_{2021} = 15000/339\,000 = 0,04$

ekonomičnost financijskih aktivnosti $_{2022} = 25970/182161 = 0,14$

Evidentan je blagi pad ekonomičnosti financijskih aktivnosti od 0,09 u 2019.godini u odnosu na prethodnu godinu i pad od 0,03 u 2020. godini, osjetniji pad od 0,22 u 2021., kao i rast od 0,10 u 2022. godini.

4.7. Analiza pokazatelja profitabilnosti

- **neto marža profita** = neto dobit/ukupni prihod

neto marža profita $_{2018} = 1\,658\,805/23\,753\,211 = 0,08$

neto marža profita $_{2019} = 1\,821\,755/23\,116\,374 = 0,08$

neto marža profita $_{2020} = -2\,207\,463/10\,191\,935 = -0,22$

neto marža profita $_{2021} = -785\,000/15\,362\,000 = -0,05$

neto marža profita $_{2022} = 7\,801\,775/36\,529\,361 = 0,21$

Ovaj pokazatelj predstavlja postotak ostvarenog profita prema ostvarenom prihodu u obračunskom razdoblju. U prve dvije promatrane godine rezultat je isti, u trećoj je negativan i iznosi -0,22., dok u

četvrtoj je također negativan i iznosi -0,05. Zatim je došlo do znatnog povećanja u sljedećoj godini, prvenstveno zahvaljujući rekordnoj neto dobiti.

- **stopa povrata imovine ROA** = neto dobit/ukupna imovina

stopa povrata imovine $ROA_{2018} = 1\,658\,805 / 76\,326\,014 = 0,02$

stopa povrata imovine $ROA_{2019} = 1\,821\,755 / 76\,719\,550 = 0,02$

stopa povrata imovine $ROA_{2020} = -2\,207\,463 / 73\,506\,642 = -0,03$

stopa povrata imovine $ROA_{2021} = -785\,000 / 60\,321\,000 = -0,01$

stopa povrata imovine $ROA_{2022} = 7\,801\,775 / 68\,367\,826 = 0,11$

Ovaj pokazatelj predstavlja indikator uspješnosti korištenja imovine u stvaranju dobiti. U prve dvije godine je jednak, bez tendencija pada/rasta, dok je u trećoj negativan, kao i u četvrtoj, uz neznatno povećanje. Kao i u gotovo svim analiziranim financijskim pokazateljima i ovaj je najviši iznos od 0,11 ostvario u 2022 godini.

- **stopa povrata kapitala ROE** = neto dobit/kapital

stopa povrata kapitala $_{2018} = 1\,658\,805 / 47\,582\,000 = 0,03$

stopa povrata kapitala $_{2019} = 1\,821\,755 / 47\,582\,000 = 0,04$

stopa povrata kapitala $_{2020} = -2\,207\,463 / 47\,582\,000 = -0,04$

stopa povrata kapitala $_{2021} = -785\,000 / 47\,582\,000 = -0,01$

stopa povrata kapitala $_{2022} = 7\,801\,775 / 47\,582\,000 = 0,16$

Pokazuje koliko novčanih jedinica dobiti poduzeće ostvaruje na jednu jedinicu vlastitog kapitala. U 2019. godini je prisutna tendencija blagog rasta ROE u odnosu na 2018. godinu, dok je u 2020. i 2021. koeficijent negativan zbog već navedenog ostvarenog gubitka, uz ipak primjetan trend povećanja vrijednosti u zadnjoj godini, što se i ostvarilo dogodio gdje je stopa opet postala pozitivna, a ujedno i najviša u svim godinama mjerenja.

- **neto kamatna marža** kamatni prihodi-kamatni rashodi/ukupna aktiva x 100

neto kamatna marža $_{2018} = 21\,486 - 449\,584 / 76\,326\,014 \times 100 = -0,56$

neto kamatna marža $_{2019} = 12\,368 - 404\,521 / 76\,719\,550 \times 100 = -0,51$

neto kamatna marža $_{2020} = 21\,241 - 380\,116 / 73\,506\,642 \times 100 = -0,40$

$$\text{neto kamatna marža}_{2021} = 15\,000 - 339\,000 / 60\,321\,000 \times 100 = -0,40$$

$$\text{neto kamatna marža}_{2022} = 25\,970 - 182\,161 / 68\,367\,826 \times 100 = -0,22$$

Neto kamatna marža mjeri bankovnu uspješnost u ovladavanju kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti. U sve četiri promatrane godine je negativna s obzirom da su kamatni prihodi značajno manji od kamatnih rashoda, te iznose -0,56 u 2018., -0,51 u 2019. i -0,40 u 2020 i 2021. godini. U 2022. je došlo do smanjenja na -0,22 i s obzirom na značajan pad kamatnih rashoda, može se očekivati pozitivan koeficijent u sljedećim godinama, ako se nastavi trenutni trend.

- **neto rentabilnost imovine** = neto dobit + kamate / ukupna imovina

$$\text{neto rentabilnost imovine}_{2018} = 1\,658\,805 + 449\,584 / 76\,326\,014 = 0,03$$

$$\text{neto rentabilnost imovine}_{2019} = 1\,821\,755 + 404\,521 / 76\,719\,550 = 0,03$$

$$\text{neto rentabilnost imovine}_{2020} = -2\,207\,463 + 387\,235 / 73\,506\,642 = -0,04$$

$$\text{neto rentabilnost imovine}_{2021} = -785\,000 + 339\,000 / 60\,321\,000 = -0,001$$

$$\text{neto rentabilnost imovine}_{2022} = 7\,801\,775 + 182\,161 / 68\,367\,826 = 0,12$$

Ovo je financijski pokazatelj profitabilnosti kojim se mjeri sposobnost poduzeća da ostvaruje povrate na temelju ukupno raspoloživih resursa odnosno da ostvaruje povrate za vlasnike svih oblika izvora financiranja imovine. Neto rentabilnost imovine u prve dvije godine je bila jednaka, bez ikakvih pomaka i iznosila je 0,03, u trećoj je pala na -0,04, dok je u 2020. praktički na razini nule. Sljedeće godine je iznosio 0,14, što je ujedno i najviši iznos u svih 5 promatranih godina.

- **bruto rentabilnost imovine** = bruto dobit + kamate / ukupna imovina

$$\text{bruto rentabilnost imovine}_{2018} = 2\,159\,036 + 449\,584 / 76\,326\,014 = 0,03$$

$$\text{bruto rentabilnost imovine}_{2019} = 2\,249\,050 + 404\,521 / 76\,719\,550 = 0,03$$

$$\text{bruto rentabilnost imovine}_{2020} = -2\,332\,324 / 73\,506\,642 = -0,03$$

$$\text{bruto rentabilnost imovine}_{2021} = -1\,284\,000 + 339\,000 / 60\,321\,000 = -0,02$$

$$\text{bruto rentabilnost imovine}_{2022} = 9\,514\,360 + 182\,161 / 68\,367\,826 = 0,14$$

Bruto rentabilnost imovine u prve dvije promatrane godine iznosi koliko i neto rentabilnost odnosno 0,03, i tu također nema uočenih promjena, u trećoj godini je pala na -0,03, dok se u zadnjoj nije znatnije promijenila i iznosila je -0,02, uz ipak prisutniji neznatniji rast.

5. ANALIZA POSLOVANJA HTP OREBIĆ d.d.

Tablica 3. Opći podaci o poslovanju

Naziv	Otvaranje	Zatvaranje	Kapacitet
Aminess bellevue hotel	24.04.2022.	16.10.2022.	38
Aminess bellevue village	24.04.2022.	16.10.2022.	34
Aminess casa bellevue	24.04.2022.	16.10.2022.	86
Orsan hotel by aminess	24.04.2022.	16.10.2022.	98

Izvor : Izrada autora prema financijskom izvješću HTP Orebić za 2022. godinu

Iz gornje tablice je vidljivo da HTP Orebić ima 4 vrste smještajnih kapaciteta, kao što je već i naglašeno u uvodu ovog završnog rada s ukupno 256 smještajnih jedinica, odnosno soba. Potrebno je primijetiti sezonsku orijentiranost poslovanja, gdje se otvaraju kapaciteti krajem travnja, odnosno u predsezoni, a zatvaraju sredinom listopada, tj. krajem post sezone. Isto tako je potrebno naglasiti i ukupan ostvaren broj noćenja u referentnim godinama, gdje se primjerice vidi da je vrhunac bio 2019. godine, odnosno prije same korona krize s 73 295 noćenja, a najmanji broj 2021. godine s 33 217 ostvarenih noćenja. Do oporavka i rasta od 100% dolazi već dogodine, gdje je bilo ukupno 66 013 noćenja. U ovoj analizi nije obrađena 2020. godina, jer tada hoteli nisu radili punim kapacitetima niti cijelo vrijeme, kao u ovim prikazanim godinama. Ove dobivene podatke je potrebno također povezati i s rekordno ostvarenom dobiti u 2022. godini, koja dosta dobro reflektira inflaciju i više cijene, gdje je ostvaren veći prihod i neto dobit nego primjerice 2019. godini s rekordnim brojem ostvarenih noćenja. Isto tako je potrebno o navesti na kraju da je ukupan dug društva prema financijskim institucijama u 2022. godini iznosio 1,1 milijun eura, te da društvo uredno servisira svoje dugove.

Tablica 4. Broj noćenja po zemljama:

Noćenja po zemlji dolaska	2022.	2021.	2019.
Hrvatska	14550	6241	11499
Slovenija	8035	4859	7505
Poljska	7179	6875	10964
Velika Britanija	6703	773	9159
Bosna i Hercegovina	5183	2132	6052
Ostale zemlje	24363	12337	28116
Ukupno:	66013	33217	73295

Izvor: Izrada autore prema financijskom izvješću Aminess d.d. za 2022. godinu

Ova tablica nam prikazuje zemlje s najviše dolazaka, odnosno posjetitelja u HTP Orebić u posljednje tri turističke sezone, naravno ne računajući 2020. godinu, kada hotel nije radio najveći dio vremena ili je radio smanjenim kapacitetima. Iz podataka je vidljivo da najveći broj gostiju dolazi iz naše zemlje, što je dosta neobično uzimajući u obzir da većinu turista na Jadranu čine stranci, a ne domicilno stanovništvo. Isto tako je vidljivo da su sve navedene zemlje u tablici ujedno i one države iz kojih inače dolazi najveći broj ljudi u Hrvatsku tijekom turističke sezone poput susjednih zemalja, ali i Poljske, Britanije, kao i Njemačke i Češke koje nisu prikazane u skraćenoj verziji tablice. Dalje je vidljiv trend povratka u 2022. na brojke iz 2019. godine, gdje je po broju domaćih i slovenskih turista čak ostvaren i rekordan broj, nakon velikog pada u 2021. godini. Taj pad je bio najvidljiviji po broju britanskih turista, koji praktički nisu niti dolazili u većem broju tijekom te turističke sezone, a uobičajeno su jedni od najčešćih gostiju, što je i vidljivo iz gornje tablice. Potrebno je britanske turiste staviti u kontekst toga da oni dolaze u kontinentalnu Europu pomoću avio prijevoza, koji je tijekom prve godine pandemije praktički gotovo potpuno ugašen i doživio je velike gubitke i valove otpuštanja zaposlenika. Ono što u ovoj tablici nije vidljivo, ali se može očekivati u idućim godinama je povećanje broja turista na Pelješcu zbog otvorenje Pelješkog mosta u srpnju prošle godine. Na kraju možemo zaključiti da i ova tablica, kao i sve prethodno analizirane, prikazuje brzi oporavak u poslovanju analizirane hotelske grupe.

6. ZAKLJUČAK

Zadatak ovog završnog rada je bio analizirati uspješnost poslovanja poduzeća HTP Orebić d.d., odnosno ocijeniti njihovu bilancu, račun dobiti i gubitka, te financijske pokazatelje. Isto tako je obrađen utjecaj pandemija covid-a 19 na rad samog poduzeća, uspoređeni i analizirani podaci u godinama prije pandemije, tijekom nje i nakon prestanka iste. U uvodnom dijelu izneseni su neki osnovni podaci o tome o čemu će se govoriti u ovom završnom radu, odnosno općenito su objašnjena financijska izvješća i pokazatelji uspješnosti poslovanja, zatim su izneseni podaci o povijesti HTP Orebić d.d. i njihovoj trenutnoj vlasničkoj strukturi, kao i o utjecaju pandemije na turistički sektor u Hrvatskoj i Europi. Zatim je u drugom dijelu rada konkretno na temelju dostupnih podataka i izvješća napravljena analiza uspješnosti poslovanja u 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godini i doneseni su zaključci na temelju iste. Svi navedeni pokazatelji daju najbolju i najrealniju sliku poslovanja svakog trgovačkog društva, pa tako i ovog.

Kao što je i navedeno u završnom radu ovo poduzeće je 2014. godine nakon lošeg državnog upravljanja i nagomilanih dugova dobilo nove vlasnike, poslije provedene predstečajne nagodbe, koja je bila jedna od mnogih tih godina nakon uvođenja iste u zakonsku legislativu. Fond FGS Prosperus, kao novi vlasnik je otplatio predstečajne vjerovnike i uložio sve skupa oko 50 milijuna kuna u poslovanje. Rezultati su se vrlo brzo vidjeli i HTP Orebić d.d. je zadnjih pretpandemijskih godina poslovao s dobiti, koja je imala tendenciju rasta u kasnijim analiziranim godinama. Krajem krizne 2020. godine tvrtku preuzima Laguna Novigrad d.d. koja posluje pod novim brandom Aminess čiji naziv preuzimaju svi hoteli koji posluju pod navedenom hotelskom grupacijom. Većina promatranih financijskih pokazatelja prije 2020. je dobra i zadovoljavajuća, poduzeće nije bilo izloženo većim rizicima i cjelokupno poslovanje se moglo ocijeniti vrlo uspješnim, čija je posebna značajka racionalizacija, kako troškova tako i broja zaposlenika. Isto tako potrebno je naglasiti rast plaća u 2019. godini u odnosu na prethodnu. Tijekom 2020. godine je došlo do pandemije, zatvaranja i posljedičnog skraćivanja turističke sezone s manje noćenja, što je ostavilo posljedice na poslovanje ove hotelske grupe. Kao što se vidi u analizi provedenoj u ovom radu te godine je došlo do pada prihoda i ostvarenog gubitka na kraju godine, ali već 2021. dolazi do oporavka, povećanja prihoda i smanjenja gubitka, koje je nastavljeno i u sljedećoj godini gdje je poduzeće izašlo iz krize i ponovno poslovalo s dobiti, uz rekordno ostvaren prihod na kraju godine. Bitna stavka koja je naglašena u radu je i utjecaj inflacije u 2022. godini, kao jedan od razloga ostvarenja rekordnog prihoda i neto dobiti na kraju godine. Isto tako poduzeće je prema svim analiziranim podacima pokazalo određenu otpornost i spremnost na dolazak novih mogućih kriza. Brzi razvoj do te krizne godine ima i određene eksterne faktore koji su mu pomogli, kao što su rekordne turističke sezone u Republici Hrvatskoj i to što je država, a posebno jug zemlje turistički poželjna lokacija. Ono što će svakako pozitivno utjecati na poluotok Pelješac i mjesto Orebić, kao i

cjelokupni jug Republike Hrvatske je i konačna izgradnja Pelješkog mosta, što će doprinijeti boljoj i bržoj povezanosti. Jedno od temeljnih pitanja i bitnih stavki u vezi poslovanja hotela i drugih ugostiteljskih djelatnosti je i pitanje poreza i porezne opterećenosti sektora. Iako u ovom radu nije rađena ta analiza, ona svakako ostaje jedan od eksternih problema koji bitno utječe na poslovanje ove hotelske grupacije, kao uostalom i svakog drugog trgovačkog društva.

Pomatrano poduzeće u ovom trenutku posluje dobro i uspješno, ali ipak ostaje pod utjecajem tih vanjskih faktora na koje ne može u bitnome utjecati. U njih spadaju osim prethodno navedenih poreza i porezne politike, svakako i problem masovnosti turizma u Republici Hrvatskoj i izrada nove strategije turističkog razvoja, zatim problemi razlikovanja malih privatnih iznajmljivača u odnosu na velike hotelske grupe, različite krize poput javno zdravstvene krize obrađene u ovom završnom radu, rat u Ukrajini kao i ekonomski faktori poput trenutne inflacije, rasta potrošačkih cijena i rasta cijena energenata.

Analiza poslovanja HTP Orebić je pokazala koliko je turistički i ugostiteljski sektor ranjiv i podložan vanjskim utjecajima, što je posebno zabrinjavajuće za Republiku Hrvatsku koja je jedna od država s najvećim udjelom turizma u BDP-u, ali i koliko brzo može doći do oporavka te gospodarske grane u cjelini, koja je iako ponajviše pogođena krizom ipak brzo i izašla iz nje, prvenstveno zbog svojih specifičnosti i sezonalnog karaktera.

SAŽETAK

U ovom završnom radu analizirani su statistički pokazatelji poslovanja na primjeru HTP Orebić u dvije zadnje pretpandemijske godine, odnosno 2018. i 2019., pandemijske 2020, te post pandemijske 2021. i 2022. Provedena je analiza računa dobiti i gubitka, bilance te financijskih pokazatelja poput likvidnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti, aktivnosti itd. Ustanovljeno je da su rezultati u prvim godinama bili dobri i pokazivali su kako poduzeće uspješno i profitabilno posluje, te se dodatno širi i zapošljava nove radnike. Pri vrhuncu tog poslovnog uzleta došla je pandemija covid-a 19 i sve popratne „nuspojave“ koje su utjecale na poslovanje ove hotelske grupe: lockdown, manje turističkih putovanja, kraća sezona, manji prihodi i posljedično smanjenje zaposlenih i ostvaren gubitak na kraju kalendarske godine. Ti rezultati nisu bili neočekivani jer su baš turizam i sektor ugostiteljstva bili među najviše pogođenim granama u ovoj krizi, ali isto tako su među prvima i izašli iz nje, što se isto vidi i na primjeru ovog poduzeća, koje je i prije krize pokazivalo znakove uspješnog i stabilnog poslovanja. Tijekom 2022. godine ostvareni su rekordni prihodi i neto dobit na kraju godine, te nam to sve skupa potvrđuje nestabilnost u poslovanju hotela, ali i njegov ubrzani oporavak i povratak na vremena prije kriza.

Ključne riječi: HTP Orebić, pokazatelji uspješnosti, statistička analiza

SUMMARY

In this final thesis, the statistical indicators of business were analyzed on the example of HTP Orebić in the two last pre-pandemic years, i.e., 2018 and 2019, the pandemic in 2020, and post pandemic 2021. and 2022. An analysis of the profit and loss account, balance sheet and financial indicators such as liquidity, economy, profitability, activity was carried out. etc. It was established that the results in the first years were good and showed that the company was operating successfully and profitably and was expanding further and hiring new workers. At the peak of that business boom came the covid 19 pandemic and all the accompanying "side effects" that affected the business of this hotel group: lockdown, fewer tourist trips, a shorter season, lower income and the consequent reduction of employees and a realized loss at the end of the calendar year. These results were not unexpected because tourism and the hospitality sector were among the most affected branches in this crisis, but they were also among the first to emerge from it, which can also be seen in the example of this company, which even before the crisis showed signs of successful and stable operations. During 2022, record revenues and net profit at the end of the year were achieved, and all of this confirms to us the instability in the hotel business, but also its accelerated recovery and return to the time before the crisis.

Key words: HTP Orebić, performance indicators, statistical analysis

LITERATURA

1. Analiza financijskih izvještaja - 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, 2008
2. Belak V. i Vudrić N. (Osnove suvremenog računovodstva; Belak Excellens, Zagreb, 2012)
3. Belak, V. (1995.): Profesionalno računovodstvo, M.A.K. GOLDEN, Zagreb
4. Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRiF Plus, Zagreb, 2008., str. 9
5. Bratičević D. (Knjigovodstvo s bilanciranjem; Alka script, Zagreb; 2010, str.93.)
6. Čorak S., Gjurašić M.: COVID -19: Prijetnja i prilika za HR turizam; Institut za turizam, Zagreb, Hrvatska, 2021
7. Dečman, Nikolina. 2012. Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled
8. Ekonomski fakultet Osijek. (2021.): Račun dobiti i gubitka, (internet)
9. Frank K. Reilly, Keith C. Brown: Investment analysis and portfolio management, South-Western College Pub, 2005., str. 324.
10. Grubišić, D. (2013.), Poslovna ekonomija, Ekonomsko fakultet, Split, str. 93
11. Grubišić, D. (2013.), Poslovna ekonomija, Ekonomsko fakultet, Split, str. 274
12. Helfert, E. A. (1997.), Tehnike financijske analize, Sedmo izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
13. Jurun, E., Ratković, N. (2017.): Poslovna statistika s primjerima u Microsoft Exelu, Split, Ekonomski fakultet u Splitu.
14. Perica I. (2017): Vježbe br 7. Izvještaj o novčanom toku, nastavni materijali iz predmeta Analiza financijskih izvještavanja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split
15. Rozga, Ante; Grčić, Branko: Poslovna statistika, Split: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, 2009
16. Šošić, I., Serdar, V. (1992) : Uvod u statistiku, školska knjiga, Zagreb
17. Vidučić, Lj. (2015): Financijski menadžment, RRIF Plus d.o.o., Zagreb
18. Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): Financijski menadžment, RRIF Plus, Zagreb
19. Zelenika, R.,(2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
20. Žager, Katarina; Mamić Sačer, Ivana; Sever, Sanja; Žager, Lajoš

INTERNETSKI IZVORI

1. <https://www.addiko.hr/poduzetnici-financijska-pismenost/bilanca-sto-posjedujem-a-sto-dugujem/>
2. <https://www.alphacapitalis.com/2018/02/19/financijski-omjeri-i-indikatori-likvidnost-zaduzenost-aktivnost/>
3. <https://www.dulist.hr/gravosa-kupila-htp-orebic>
4. <https://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata>
5. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica>

6. <https://www.fininfo.hr/Content/lessons/>
<https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/http-orebic>
7. [https://www.mfin.gov.hr/dokumenti/koncesije-dp/Naputak izracun financijskih pokazatelja](https://www.mfin.gov.hr/dokumenti/koncesije-dp/Naputak_izracun_financijskih_pokazatelja)
8. <https://www.orebic.com.hr/vijesti/gospodarske-vijesti/http-orebic-ima-novog-vecinskog-vlasnika-tri-orebicka-hotela-ponovo-pod-jednom-tvrtkom>
9. <https://www.orebic-hotels.hr/>
10. <https://www.poslovna.hr/lite/http-orebic/>
11. <https://www.rif.hr/standardi/>
12. <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/kako-je-pandemija-utjecala-na-poslovanje-hrvatskih-hotelijera-koronavirus-srezala-ocekivanja-i-planove>
13. <https://www.tvrtke.hr/orebic/hoteli/http-orebic>
14. [https://www.unizd.hr/portals/4/nastavni mat/1.godina/metodologija/metode znanstvenih istrazivanja](https://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1.godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja)
15. <https://www.vlada.gov.hr/vijesti/plenkovic-turisticka-sezona-je-iznad-svih-ocekivanja-na-danasnji-dan-presli-smo-ukupan-broj-turista-iz-prosle-godine>
16. [https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-računovodstvu](https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-racunovodstvu)
17. <https://www.zte.hr>

PRILOZI

Popis grafikona

1. Grafikon 1. Vlasnička struktura HTP Orebić d.d.	6
2. Grafikon 2. Upravljačka struktura.....	6
3. Grafikon 3. Ukupni prihodi i rashodi po godinama.....	16
4. Grafikon 4. Financijski prihodi i rashodi po godinama.....	16
5. Grafikon 5. Promjena aktive i pasive o godinama.....	19

Popis slika

6. Slika 1. Račun dobiti i gubitka	8
7. Slika 2. Bilanca	11
8. Slika 3. Financijski pokazatelji	14

Popis tablica

9. Tablica 1. Račun dobiti i gubitka HTP Orebić 2018.-2022.	15
10. Tablica 2. Bilanca HTP Orebić d.d. 2018.-2022.	18
11. Tablica 3. Opći podaci o poslovanju	31
12. Tablica 4. Broj ostvarenih noćenja po zemljama.....	32